

Anneleen Cassiman

Rekkemstraat 72
9700 Oudenaarde
0473 61 17 06
info@anneleencassiman.be
www.anneleencassiman.be

-

Sint-Jacobskerk Brugge

Moerstraat 1, Brugge
Provincie West-Vlaanderen

-

ONDERZOEK CULTUURGOEDEREN (BEHEERSPLAN)

OPDRACHTGEVER

BVBA Architecten LMS Vermeersch
Beenhouwerstraat 51, 8000 Brugge

PERIODE

oktober-november 2017

LIJST MET CULTUURGOEDEREN SINT-JACOBSKERK

1. Beelden

Naam	Madonna-medaillon
Inventaris	
Situering	De tondo met Madonna van Lucca della Robbia bevindt zich in de kapel Ferry de Gros en dateert uit de 15de eeuw.
Cultuurgoed omwille van	Topstuk, vermoedelijk wilsbestemming
Motivatatie	Tommaso Portinari (1432-1501) was een Florentijnse bankier. Hij had een filiaal van de de' Medici-bank te Brugge. Als belangrijke geldschietters van de Bourgondische hertogen huurden de Medici te Brugge het hof van Bladelin, dat ingericht werd als bank van de de' Medici. Tommaso Portinari bewoonde dit Brugse patriciërshuis van 1479 tot 1497. Hij schonk aan de Sint-Jakobskerk te Brugge deze tondo met Maria en kind. Vermoedelijk maakte het reliëf deel uit van de kapel die Portinari in 1474 in de Sint-Jakobskerk stichtte. Hij beloofde bij de stichting dat hij de kapel zou versieren, maar in de daarover handelende archiefstukken wordt het Della Robbia-medaillon niet vermeld.
Bibliografie	Inventaris (1848), Sculptures nr. 1 J. DE VINCENNES (1958), p. 77 F. VROMMAN (1986), p. 123

Naam	Onze-Lieve-Vrouw met kind
Inventaris	Inventaris beelden nr. 29
Situering	Het betreft een 16de-eeuws beeld geplaatst in een nis aan de voorzijde van het doksaal (middenschip).
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het beeld staat in een nis die speciaal voor het beeld werd gemaakt. Schenking van burgemeester baron De Croeser. Het beeld is bevestigd aan het koordoksaal en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Sculptures nr. 13 J. DE VINCENNES (1958), p. 76 F. VROMMAN (1986), p. 117 en 134

Naam	Onze Lieve Vrouw met kind
Inventaris	Inventaris beelden nr. 28
Situering	Het betreft een vermoedelijk begin 17de-eeuws beeld (1627-1628?) vermoedelijk van de hand van de beeldhouwer Jacob Cocx, dit is de beeldhouwer van het doksaal. Het beeld bevindt zich aan de achterzijde van het doksaal ter hoogte van het hoogkoor.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het beeld staat in een nis van het koordoksaal, is bevestigd aan het koordoksaal en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	J. DE VINCENNES (1958), p. 76 F. VROMMAN (1986), p. 117 en 134

OPM. BEELDEN

Beeld Sint-Jacob altaar = onmogelijk na te kijken of het roerend is zonder hoogtewerker

Beeld H. Leonardus altaar = onmogelijk na te kijken of het roerend is zonder hoogtewerker

Beelden 38 (Sint-Franciscus), 39 (Sint-Michiel) en 17 (Sint-Jan de Doper) maakten deel uit van het vroegere altaar van de kapel van Colaert d'Ault met het schilderij van Albert Cornelis. De architecturale link tussen de beelden en het altaar is verloren gegaan, met het verdwijnen van het altaar.

2. Schilderijen

2.1 Schilderijen van Dominique/Dominicus Nollet (1694)

Naam	Schilderijen van Dominicus Nollet I.1. Verheerlijking op de berg Tabor I.2. Heilige Jacobus bestrijdt de ongelovigen I.3. Christus en zijn discipelen I.4. Heilige Marteldood van de Heilige Jacobus I.5. Christus in het Hof van Olijven I.6. De wonderbare visvangst I.7. Christus geneest een lamme I.8. De roeping van Petrus en Jacobus I.9. Tafereel uit het leven van de Heilige Jacobus I.10. Jezus en zijn leerlingen I.11. Mirakelen van de Heilige Jacobus I.12. Roeping van de Heilige Petrus en Heilige Andreas I.13. Genezing van Jäirus dochtertje
Inventaris	Inventaris schilderijen I.1-13
Situering	In de lambrisering in de noordelijke en zuidelijke zijbeuk van het schip bevinden zich 13 schilderijen die taferelen uit het leven van Jezus Christus en de Heilige Jacobus (patroonheilige van de kerk) voorstellen. De Heilige Jacobus was één van de drie belangrijkste discipelen en apostel van Jezus. De 13 schilderijen dateren van 1694 en ze worden toegeschreven aan de Brugse schilder Dominicus Nollet (° Brugge 1640 - + Parijs 1736). Opschrift: D. NOLLET 1694. Dominicus Nollet schilderde deze werken op de leeftijd van 54 jaar, zeven jaar na zijn acceptatie in de gilde van de schilders en de periode dat zijn broer Charles Nollet pastoor was van de Sint-Jacobsparochie (1689-1716). Bruggeling Nollet was conservator van de kunstverzameling van de hertog Maximiliaan-Emmanuel van Beieren, gouverneur-generaal van de Spaanse Nederlanden
Cultuurgood omwille van	Ornamentele bestemming.
Motivatie	De schilderijen zitten ingewerkt in de lambrisering van de zijbeuken en zijn dus onroerend door ornamentele bestemming. De schilderijen werden speciaal voor die plaats gemaakt. De schilderijen werden reeds vermeld in het boek van 1777 in de Sint-Jacobskerk te Brugge.
Bibliografie	Konst-Schilders (1777), p. 372 DESCAMPS (1842, dl 2), pp. 247-248 Inventaris (1848), Tableaux nr. 20-32 F. VROMMAN (1986), pp. 99-134 Grafstenen op papier (2003), p. 10

2.2 Schilderijen van Mathias De Visch en J. Van den Kerckhove

Naam	Schilderijen Mathias De Visch (1702-1765) en Jh. Van den Kerckhove II.1. Agar en Ismaël door een engel getroost (DV), 1732 II.2. Tobias en de engel (VK), 1667-1724. II.3. Offer van Abraham (VK), 1667-1724, eind 17de eeuw II.4. Onze-Lieve-Vrouw Boodschap (VK), 1707 II.5. Aanbidding van de herders (VK), 1707, ca 1740 II.6. De besnijdenis (VK), 1707
Inventaris	Inventaris schilderijen II.1-6
Situering	In de lambrisering in de kooromgang bevinden zich zes schilderijen. Deze lambrisering bestaat in feite uit kasten en de schilderijen zijn als het ware ingewerkt in de deuren van de kasten. Het schilderij 'Agar en Ismaël door een engel getroost' van Matthias De Visch wordt 1732 gedateerd (Goethals).
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	De schilderijen zijn ingewerkt in de lambrisering van het koor en zijn dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Konst-Schilders (1777), p. 383-384 (Van de Kerckhove, geen vermelding van deze schilderijen) GOETHALS (1840), p. 372-373 (De Visch) DESCAMPS (1842, dl 3), pp. 132-134 (Van de Kerckhove, geen vermelding van deze schilderijen) Inventaris (1848), Tableaux nr. 37-38, 45 en 49 (II.2, II.4 en II.6 werden niet vermeld) F. VROMMAN (1986), p. 111 en 124

2.3 Altaarschilderijen

Naam	Altaarschilderij Onze Lieve Vrouw van Smarten als voorspreekster van de zielen in het vagevuur
Inventaris	Inventaris schilderijen III.1
Situering	Het schilderij bevindt zich bij het altaar in de kapel van de gelovige zielen. Schilder is P. Bernaerdt (P.J. Bernaerts), datering 1674. Het werk is gesigneerd en gedateerd.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het schilderij zit ingewerkt in het altaar van de kapel van de gelovige zielen en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 19 F. VROMMAN (1986), p. 110

Naam	Altaarschilderij 'Verheerlijking van O.L.V. met kind'
Inventaris	Inventaris schilderijen III.2
Situering	Het schilderij bevindt zich in de beenhouwerskapel. De schilder is onbekend, datering 18de eeuw. Kopie van schilderij IV.1. in de lambrisering van de kapel Heilige Antonius.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het schilderij zit ingewerkt in het altaar van de beenhouwerskapel (gebedszaal) en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	/

Naam	Altaarschilderij 'Leonardus aanroepen door een koning'
Inventaris	Inventaris schilderijen III.3
Situering	Het schilderij bevindt zich in de Sint-Leonarduskapel. De schilder is Godfried Maes, ca. 1695 (eind 17de eeuw).
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in het altaar van de zuidelijke zijkapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 36 F. VROMMAN (1986), p. 122

Naam	Altaarschilderij 'Mirakel van de Heilige Antonius van Padua' of 'De ezel van Sint-Antonius knielt voor het H. Sacrament'
Inventaris	Inventaris schilderijen III.4
Situering	Het schilderij bevindt zich in de Sint-Antoniuskapel. De schilder is Josephus Dinnewet, datering: 19de eeuw (1864).
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in het altaar van de Sint-Antoniuskapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	F. VROMMAN (1986), p. 106

Naam	Altaarschilderij 'Aanbidding van de drie koningen'
Inventaris	Inventaris schilderijen III.5
Situering	Het schilderij bevindt zich in het hoofdaltaar van de kerk. De schilder is: Jan van Bo(e)ckhorst (Langhen Jan), datering: 1655 / 1666 (2de helft 17de eeuw).
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in het hoofdaltaar van de kerk en is dus onroerend door ornamentele bestemming. Het schilderij werd in 1820 aangekocht uit de collectie van de verdwenen Dominikanenkerk van Brugge, alwaar het ook het hoogaltaar versierde. Het oorspronkelijk schilderij van het hoofdaltaar werd tijdens de Franse Revolutie weggenomen.
Bibliografie	DESCAMPS (1842, dl 2), pp. 16-17. Schilderij werd vermeld in de Brugse Dominikanenkerk Inventaris (1848), Tableaux nr. 14. (datering 1655) J. DE VINCENNES (1958), p. 72 (datering 1666) F. VROMMAN (1986), p. 114

2.4 Schilderijen ingewerkt in de lambrisering

Naam	Schilderij Verheerlijking van Onze-Lieve-Vrouw met kind
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.1
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Heilige Leonardus (voorheen kuiperskapel). De schilder is onbekend, datering: 18de eeuw, ca. 1750.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	F. VROMMAN (1986), p. 122

Naam	Schilderij Heilige Maria Magdalena met Christus
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.2
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Heilige Leonardus. De schilder is Jan van Boeckhorst, datering: 1655.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming. Het schilderij zou geschonken zijn door M. Hackaert uit Gent.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux: nr. 15 F. VROMMAN (1986), p. 122

Naam	Schilderij Discipelen in het korenveld
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.3
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Heilige Leonardus. De schilder is Jan Anton Garemyn., datering: 1740
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 51 (hoort bij IV.4 en nog een derde schilderij van de Heilige Familie (verdwenen?)) F. VROMMAN (1986), p. 124

Naam	Schilderij Discipelen van Emmaüs: aankomst bij de herberg
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.4
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Heilige Leonardus. De schilder is Jan Anton Garemyn., datering: 1740.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 52 (hoort bij IV.3 en nog een derde schilderij van de Heilige Familie (verdwenen?)) F. VROMMAN (1986), p. 124

Naam	Schilderij Intocht van Christus in Jeruzalem
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.5
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Onze-Lieve-Vrouw Presentatie. De schilder is Dominique Nollet (toegeschreven aan), datering: begin 18de eeuw.

Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 63 F. VROMMAN (1986), p. 125

Naam	Schilderij Verheerlijking van Onze-Lieve-Vrouw omringd door engelen
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.6
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Onze-Lieve-Vrouw Presentatie. De schilder is onbekend, datering: begin 18de eeuw.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 62 F. VROMMAN (1986), p. 125

Naam	Schilderij Apostel (H. Marcus) deelt aalmoezen uit
Inventaris	Inventaris schilderijen IV.7
Situering	Het schilderij bevindt zich in de lambrisering van de kapel Onze-Lieve-Vrouw Presentatie. De schilder is J. van den Kerckhove, datering: 1707. Het schilderij is gesigneerd en gedateerd.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatatie	Het schilderij zit ingewerkt in de lambrisering van de kapel en is dus onroerend door ornamentele bestemming.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 62 F. VROMMAN (1986), p. 125

2.5 Overige schilderijen

Naam	Aanbidding van de drie koningen
Inventaris	Inventaris schilderijen V.22
Situering	
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	Schenking van Jacob Claesman
Bibliografie	

gezien lage kunsthistorische waarde => opnemen?

Naam	Schilderij Dood van Onze-Lieve-Vrouw
Inventaris	Inventaris schilderijen VI.1
Situering	Het schilderij werd in ca. 1695 geschilderd door Louis De Deyster en bevindt zich in het schip van de kerk.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	Het schilderij werd geschilderd in opdracht van M. Roelof. Deze laatste was vriend en mecenas van De Deyster, maar ook kerkmeester van de Sint-Jacobskerk. Hij bestelde tien schilderijen bij De Deyster die hij naliet aan de Sint-Jacobskerk. De bestelling had als doel de bekendheid van zijn vriend De Deyster te vergroten. Drie van deze

	werken zijn in de kerk gebleven, terwijl zeven schilderijen verhuisd zijn naar de kerk van de karmelieten in Brugge. Het schilderij werd opgedragen aan Anne De Deyster.
Bibliografie	Konst-schilders (1777), p. 377 DESCAMPS (1842, dl 3), pp. 12-17 Inventaris (1848), Tableaux nr. 35 F. VROMMAN (1986), p. 103

Naam	Schilderij Christus aan het kruis met OLV en H. Joannes en Maria Magdalena
Inventaris	Inventaris schilderijen VI.6
Situering	Het schilderij werd in ca. 1695 geschilderd door Louis De Deyster en bevindt zich in het schip van de kerk.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij werd geschilderd in opdracht van M. Roelof. Deze laatste was vriend en mecenas van De Deyster, maar ook kerkmeester van de Sint-Jacobskerk. Hij bestelde tien schilderijen bij De Deyster die hij naliet aan de Sint-Jacobskerk. De bestelling had als doel de bekendheid van zijn vriend De Deyster te vergroten. Drie van deze werken zijn in de kerk gebleven, terwijl zeven schilderijen verhuisd zijn naar de kerk van de karmelieten in Brugge.
Bibliografie	Konst-schilders (1777), p. 377 DESCAMPS (1842, dl 3), pp. 12-17 Inventaris (1848), Tableaux nr. 34 F. VROMMAN (1986), p. 129

Naam	Schilderij Verrijzenis van Christus
Inventaris	Inventaris schilderijen VI.7
Situering	Het schilderij werd in ca. 1695 geschilderd door Louis De Deyster en bevindt zich in het schip van de kerk.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij werd geschilderd in opdracht van M. Roelof. Deze laatste was vriend en mecenas van De Deyster, maar ook kerkmeester van de Sint-Jacobskerk. Hij bestelde tien schilderijen bij De Deyster die hij naliet aan de Sint-Jacobskerk. De bestelling had als doel de bekendheid van zijn vriend De Deyster te vergroten. Drie van deze werken zijn in de kerk gebleven, terwijl zeven schilderijen verhuisd zijn naar de kerk van de karmelieten in Brugge.
Bibliografie	Konst-schilders (1777), p. 377 DESCAMPS (1842, dl 3), pp. 12-17 Inventaris (1848), Tableaux nr. 33 F. VROMMAN (1986), p. 128

Naam	Schilderij Opdracht van Maria (tempelgang van Onze-Lieve-Vrouw)
Inventaris	Inventaris schilderijen VI.9
Situering	Het schilderij werd geschilderd door Jacob Van Oost I in 1655 en bevindt zich in de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw van Presentatie.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming en ornamentele bestemming
Motivatie	Het schilderij werd in 1655 geschilderd door Jacob Van Oost I in opdracht van het broederschap van de Onze-Lieve-Vrouw van Presentatie, bedoeld als altaarschilderij voor de kapel van de Onze-

	Lieve-Vrouw van Presentatie. In de 19de eeuw werd dit schilderij nog beschreven als altaarschilderij (Descamps). In de rekeningenboek van Van Oost werd de de volgende vermelding teruggevonden (zie Inventaris 1848): <i>que le sieur Guillaume Schelhavers l'a payé 50 livres, et que le 21 octobre 1655, la confrérie à donné à l'artiste une fête qui à couté 11 esc. et 6 gros.</i>
Bibliografie	Konst-schilders (1777), p. 367 DESCAMPS (1842, dl 1), pp. 280-285 Inventaris (1848), Tableaux nr. 13 J. DE VINCENNES (1958), p. 78 F. VROMMAN (1986), p. 125

Naam	Schilderij Zegher Van Male met zijn twee vrouwen en hun kinderen
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.1
Situering	Epitaafschilderij met de voorstelling van de kroniekschrijver Zegher van Male, zijn twee vrouwen (Anthonine vander Maze en Johanna Haghe) en 16 kinderen, uit 1578 van schilder Pieter Pourbus (1524-1584)(schilderij is gesigneerd en gedateerd). Dit schilderij hing ter hoogte van de graf van Zegher van Male en zijn eerste vrouw in de kuiperskapel.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij werd in opdracht van Zegher van Male geschilderd voor het familiegraf in de kuiperskapel (nu H. Leonarduskapel). Zegher van Male en zijn familie werden voorgesteld op het schilderij.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 6 J. DE VINCENNES (1958), p. 72 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 77-82 P. HUVENNE (1984), pp. 203-206 F. VROMMAN (1986), p. 113 Grafstenen op papier (2003), p. 10

Naam	Schilderij Kapelaan en leden van de Broederschap van het Heilige Sacrament
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.2
Situering	Het schilderij werd in ca. 1590 geschilderd door Antoon Claessens. Het schilderij bevindt zich in de H. Sacramentskapel.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij stelt de kapelaan en de leden van het Broederschap van het Heilig Sacrament voor. Dit broederschap was verbonden aan de Sint-Jacobskerk (H. Sacramentskapel).
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 7 F. VROMMAN (1986), p. 113

Naam	Schilderij Geschiedenis van de Heilige Cosmas en Damianus
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.3
Situering	Het schilderij werd in 1523 geschilderd door Brugse schilder Lancelot Blondeel. Het werk is gesigneerd en gedateerd. Het schilderij bevindt zich in de Sint-Antoniuskapel.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij werd in 1523 (1533) besteld bij de Brugse schilder Lancelot Blondeel door het ambacht van de Heelmeesters-Barbiers

	voor het altaar in hun kapel in de Sint-Jacobskerk. Cosmas en Damianus zijn de patroonheiligen van het ambacht van de heelmeeesters-barbiers.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 4 P. BAUTIER (1910), pp. 14-23 J. DE VINCENNES (1958), p. 78 F. VROMMAN (1986), p. 102 Grafstenen op papier (2003), p. 10

Naam	Schilderij Kroning van OLV omringd door negen engelenkoren
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.6
Situering	Het schilderij werd in 1517-1522 geschilderd door de Brugse kunstenaar Albert Cornelis. Het schilderij is gesigneerd op één van de perkamentrollen. Het schilderij bevindt zich in het middenkoor van de kerk.
Cultuurgood omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Het schilderij bevond zich in de voormalige kapel gesticht door Colaert d'ault, later kapel van het ambacht van de Brugse Sint-Franciscusgilde, ambacht van de mutsereerders en mutsescheerders (lakenvollers en lakenscheerders). Het schilderij werd geschilderd in opdracht van voornoemde het ambacht. Chronologie: 1466: Colaert d'ault was kerkmeester van de Sint-Jacobskerk 1468: Kerkmeester Colaert d'ault laat een nieuwe Onze Lieve Vrouwekapel bouwen (huidige zuidertransept van de kerk) en verwerft het recht om er samen met zijn vrouw en nakomelingen begraven te worden. Stichting van het altaar van Sint-Michiel. Voor 1504: het gebruik van de kapel Colaert d'ault werd overgedragen aan het ambacht van de mutsescheerders, onder een aantal voorwaarden waaronder het feit dat ze de kapel en het altaar niet mochten wijzigen, tenzij er een schilderij geplaatst werd met de voorstelling van de kroning van de Onze-Lieve-Vrouw omgeven door negen engelenkoren en de wapenschilden van Colaert d'ault en zijn vrouw Magdeleene 's Baenst. 1517: Schilder Albert Cornelis krijgt de opdracht om een drieluik te schilderen voor het altaar van de kapel van het ambacht, met centraal de voorstelling van de kroning van de Onze-Lieve-Vrouw omringd door negen engelenkoren en de wapenschilden van de familie d'ault-Baenst op de zijpanelen. Het altaar werd verplaatst naar de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw Presentatie.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 3 J. DE VINCENNES (1958), p. 77 J. ROTSART (1963), pp. 21-34 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 69-73 F. VROMMAN (1986), p. 119

Naam	Schilderij Triptiek van de Familie Van Belle
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.8
Situering	Triptiek: Onze-Lieve-Vrouw der zeven weeën omgeven door de zeven smarten; portrettering van de stichters op de zijluiken: Joos Van Belle

	en Catherine Hylaert; buitenzijde van de luiken: voorstelling van de schutsheiligen H. Judocus en H. Catharina. Het schilderij is gesigneerd Pieter Pourbus en gedateerd 1556. Op de panelen zijn de wapenschilden van de familie weergegeven. Het schilderij bevindt zich in de noordelijke transeptarm van de kerk.
Cultuurgood omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Joos Van Belle was kerk en dischmeester van de Sint-Jacobskerk, en ook ontvanger van de gilde van het Heilig Sacrament van de Sint-Jacobskerk. Het schilderij was zo goed als zeker bestemd voor het Sint-Katelijnealtaar onder de toren in de kerk. Het drieluik werd gemaakt in opdracht van Joos Van Belle om zijn echtgenote Catharina te herinneren. Zij werd voor het altaar begraven, en Van Belle werd in het graf bijgelegd wat door de kerkrekeningen van 1557 en het grafopschrift bevestigd wordt. Op het graf lag immers een grafsteen met opschrift, waarop Van Belle en zijn vrouw vermeld staan. Het Sint-Katelijne altaar werd in 1628 afgebroken, de altaarsteen en het retabelschilderij van Pourbus werden verplaatst naar het nieuwe altaar tegen de scheidingsmuur noordtransept-donkerkapel of ook Sint-Katelijnekapel genaamd, vanaf 1676 de kapel voor het broederschap van de Gelovige Zielen. In 1678 werd het schilderij van Pourbus vervangen door een nieuw altaarschilderij van Philip Beernaert (Inventaris schilderijen III.1).
Bibliografie	Handschrift d'Hooghe (HS 449) Inventaris (1848), Tableaux nr. 5 J. DE VINCENNES (1958), p. 73 J. ROTSART (1974), pp. 17-19 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 73-77 P. HUVERNE (1984), pp. 154-159 F. VROMMAN (1986), p. 108 RAB, inv. 88, nr. 590. Broederschap van het Heilig Sacrament: Fundatie door Jan Ysenbaert en Cathelyne Hillaert tot verlichting van het altaar van het H. Sacrament (1560-1566).

Naam	Schilderij Sint-Lucialegende
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.5
Situering	Het schilderij werd in 1480 (gedateerd) geschilderd door een anonieme Vlaamse Primitief, de meester van de Sint-Lucialegende. Het schilderij bevindt zich in de Sint-Antoniuskapel.
Cultuurgood omwille van	Topstuk – mogelijk wilsbestemming
Motivatie	Bij gebrek aan bewijzen over de mogelijke aanwezigheid van een Sint-Lucia kapel en de ongeïdentificeerde wapens, is er verder onderzoek noodzakelijk naar de eventuele wilsbeschikking. Volgens J. Weale zouden de wapenschilden van de familie Blanckaert zijn (J. Weale (1884), p.146)
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 1 (toeschrijving aan de school van Hemmelinck) J. DE VINCENNES (1958), p. 73 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 57-59 (vermelding van de wapenschilden = familie Blanckaert) F. VROMMAN (1986), p. 103 (toeschrijving aan de Meester van de Sint-Lucialegende)

	J. VAN DEN MAAGDENBERG (2016), p. 104
--	---------------------------------------

Naam	Schilderij 'Dei Para Virgo' – Verheerlijking van Maria
Inventaris	Inventaris schilderijen VIII.4
Situering	Het schilderij dateert uit 1520-1525 en werd geschilderd door de anonieme Meester van het H. Bloed. Het schilderij bevindt zich in het middenkoor van de kerk.
Cultuurgoed omwille van	Topstuk – Wilsbestemming
Motivatie	Het betreft het voormalig altaarschilderij van de Sint-Annakapel. Het werd geschonken door de Minderbroeders/Franciscanen (afgebeeld op het rechterluik), maar het is onduidelijk hoe het schilderij in de kerk terecht is gekomen. Wat wel geweten is, is dat het schilderij afkomstig uit de kloosterkerk van de Minderbroeders te Brugge. Het klooster werd tijdens de godsdiensttroebelen in 1578 verwoest.
Bibliografie	Inventaris (1848), Tableaux nr. 2 J. DE VINCENNES (1958), p. 78 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 59-69 F. VROMMAN (1986), p. 118 J. VAN DEN MAAGDENBERG (2016), p. 105

4. Grafplaten, wapenkabinetten en epitafen

Naam	Wapenkabinet Familie de Gros 1625
Inventaris	Inventaris schilderijen VII.34.
Situering	Het wapenkabinet dateert uit 1625 en bevindt zich aan de westzijde van de het schip.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De familie de Gros is in de 15de-16de eeuw belangrijk geweest in de bouwgeschiedenis van de kapel. Jan de Gros liet in 1476 in het zuidelijke koor een kapel inrichten, de kapel van het kuipersambacht. Aan de zuidelijke zijde van deze kapel liet hij een bidkapel aanbouwen. Zijn zoon Ferry de Gros liet in deze kapel een grafmonument oprichten voor hem en zijn twee vrouwen: Philipinne Wielant en Françoise d'Ailly..
Bibliografie	J. DE VINCENNES (1958), p. 79 A. VIAENE (1960), p. 67 Grafschriften te Brugge (1982), dl 1, p. 216-217 F. VROMMAN (1986), pp. 122-123 Grafstenen op papier (2003), p. 68

Naam	Wapenkabinet Familie de Gros 1613
Inventaris	Inventaris schilderijen VII.35
Situering	Het wapenkabinet dateert uit 1613 en bevindt zich aan de westzijde van de het schip. De constellatie van het wapenkabinet is volledig gewijzigd.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De familie de Gros is in de 15de-16de eeuw belangrijk geweest in de bouwgeschiedenis van de kapel. Jan de Gros liet in 1476 in het zuidelijke koor een kapel inrichten, de kapel van het kuipersambacht. Aan de zuidelijke zijde van deze kapel liet hij een bidkapel aanbouwen. Zijn zoon Ferry de Gros liet in deze kapel een grafmonument oprichten voor hem en zijn twee vrouwen: Philipinne Wielant en Françoise d'Ailly..
Bibliografie	J. DE VINCENNES (1958), p. 79 A. VIAENE (1960), p. 67 Grafschriften te Brugge (1982), dl 1, p. 218-219 F. VROMMAN (1986), pp. 122-123 Grafstenen op papier (2003), p. 68

Naam	Grafplaat Katheline d'ault
Inventaris	/
Situering	Grafplaat van Katheline d'ault, gestorven op 6 februari 1641, met de voorstelling van Katheline met haar broer en engelbewaarder. De grafplaat bevond zich oorspronkelijk in de kapel die door haar vader Colaert d'ault gesticht werd in de kerk, de latere kapel van de mutsenmakers en volders.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	Katheline was de dochter van Colaert d'ault, kerkmeester van de Sint-Jacobskerk. Kerkmeester Colaert d'ault laat in 1468 een nieuwe Onze Lieve Vrouwekapel bouwen (huidige zuidertransept van de kerk) en verwerft het recht om er samen met zijn vrouw en nakomelingen

	begraven te worden. Later is dit de kapel van het ambacht van de Brugse Sint-Franciscusgilde, ambacht van de mutsereerders (mutsenmakers) en mutsescheerders (lakenvollers en lakenscheerders).
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 1 (Chapelle de la Ste Croix) J. DE VINCENNES (1958), p. 75 J. ROTSART (1963), pp. 21-34 Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 32, 96-97 V. VERMEERSCH (1976), nr. 232 en 266 F. VROMMAN (1986), p. 115 Grafstenen op papier (2003), p. 19 RAB, Inv. 88, nr. 547, Kapel OLV Presentatie: register met kopieën van akten, samenvattingen van akten, gegevens over renten, lasten der fundatie, de ornamenten en juwelen der kapel, de gilde van St. Franciscus (15de-16de eeuw)

Naam	Grafplaat Anthonine Willebaert x schoonzoon Zegher Van Male
Inventaris	/
Situering	De grafplaat uit 1522 (overlijden Anthonine) bevond zich oorspronkelijk in de stenen vloer van de kerk. De grafplaat werd op een houten drager bevestigd en bevindt zich in de Sint-Antoniuskapel. Zegher van Male is de schenker van het epitaafschilderij met de voorstelling van de kroniekschrijver Zegher van Male, zijn twee vrouwen (Anthonine vander Maze en Johanna Haghe) en 16 kinderen, uit 1578 van schilder Pieter Pourbus (1524-1584)(schilderij is gesigneerd en gedateerd). Dit schilderij hing ter hoogte van de graf van Zegher van Male en zijn eerste vrouw in de kuiperskapel (nu: H. Leonarduskapel).
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 6 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 F. VROMMAN (1986), p. 106 Grafstenen op papier (2003), p.24-25

Naam	Grafplaat Jehan de Tongue (overleden in 1512) x Catharina Strabant
Inventaris	/
Situering	De grafplaat uit de 16de eeuw (ca. 1512) bevindt zich in de Sint-Annakapel. De plaat bevond zich vroeger in een stenen drager in de vloer van de kerk. In de vier hoeken van de grafplaten bevinden zich de voorstellingen van de vier evangelisten. Jehan de Tongue was een handelaar uit Peronne (Frankrijk) die zich in Brugge gevestigd had.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 4 (Chapelle de Ste Anne) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 V. VERMEERSCH (1976), nr. 443 F. VROMMAN (1986), p. 128 Grafstenen op papier (2003), p.22 RAB, inv. 88, nr. 588. Broederschap van het Heilig Sacrament: stukken betreffende het legaat van Johannes Tonghers (1517-1518)

Naam	Grafplaat Francisco de la Puebla (overleden 1577) en Marie Marivoorde (overleden 1573)
Inventaris	/
Situering	De grafplaat uit de 16de eeuw bevindt zich in de Sint-Annakapel. De grafplaat is een voorstelling van het koppel met hun dochtertje, omgeven door tondo's met de symbolen van de evangelisten en hun wapenschilden. De personages zijn gekleed in typische Spaanse klederdracht. De plaat zou gemaakt zijn naar een ontwerp van Pieter Pourbus (toeschrijving door kunsthistoricus Arndt) of iemand uit zijn omgeving (toeschrijving door V. Vermeersch). Francisco de la Puebla was afkomstig uit de Spaanse stad Santander.
Cultuurgood omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 7 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 32, 98-99 V. VERMEERSCH (1976), nr. 649 F. VROMMAN (1986), p. 126 Grafstenen op papier (2003), p. 27 RAB, Inv. 88, nr. 591 Broederschap van het Heilig Sacrament: Fundatie door Francisco de la Puebla van gebeden en een gelduitdeling (1586)

Naam	Grafplaat Pierre de Valence (Pieter de Valencia, overleden 1559) en vrouw Isabella de Quintana Duenas (overleden 1581) Pierre de Valence jr (Pieter de Valencia, overleden 1615) en Marie de Ballieul
Inventaris	/
Situering	De stenen vloerzerk van het graf van Pieter de Valencia (overleden 1559) en zijn vrouw Isabella de Quintana Duenas (overleden 1581) was versierd met koperen grafplaten, die nu op een houten drager zijn bevestigd. De koperen grafplaten werden gerecupereerd van de 14de-eeuwse koperen grafplaat van Gilles van Namain uit de Brugse Karmelietenkerk (hersamenstelling van 6 delen van de grafplaat in de nieuwe grafplaat van de Valencia; palimpsest). De grafplaat bevindt zich ter hoogte van de pijler aan de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw ter zeven weeën. Het huidige grafschrift verwijst naar zijn zoon Pieter de Valencia jr. en zijn vrouw Marie de Ballieul. Zij lieten ook een fundatieplaat maken, die zich ook tegen de pijlen van de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw ter zeven weeën bevindt.
Cultuurgood omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 10 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 V. VERMEERSCH (1976), nrs. 44; 541-542 F. VROMMAN (1986), p. 106 Grafstenen op papier (2003), p. 26

Naam	Grafplaat Katheline Van Messem(s)
Inventaris	/
Situering	De grafplaat van Katheline Van Messem(s) (overleden 1504). Koperen inlegwerk uit de vloerzerk van de familie Van Messem gelegen naast

	het hoofdaltaar van de kerk. De grafplaat bevindt zich in de Sint-Antoniuskapel.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 3 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 V. VERMEERSCH (1976), nr. 271 F. VROMMAN (1986), p. 107 Grafstenen op papier (2003), p.21

Naam	Grafplaat Marie Van den Berghe (overleden 1559)
Inventaris	/
Situering	De grafplaat bevindt zich in de Sint-Annakapel. Marie Van den Berghe was gehuwd met Frans Van Diksmuide (overleden 1552), wiens grafschrift verdwenen is (wel gedocumenteerd via een grafschriftenverzameling).
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 5 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 V. VERMEERSCH (1976), nr. 613 Grafstenen op papier (2003), p.25

Naam	Grafplaat Suzanne Pels (overleden 1572)
Inventaris	/
Situering	Suzanne Pels, overleden in 1572, was gehuwd met Michel Van Hameel. De grafplaat bevindt zich in de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw van Presentatie
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 8 (Chapelle de la Ste Croix) Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 33 V. VERMEERSCH (1976), nr. 638 Grafstenen op papier (2003), p.25

Naam	Grafplaat Jan Wielant (overleden 1486)
Inventaris	/
Situering	De grafplaat bevindt zich ter hoogte van de Sint-Annakapel. Voorstelling van een schilddragende engel. Het ontwerp wordt toegeschreven aan Hugo Van der Goes (of een Vlaamse primitief) (toeschrijving door kunsthistoricus Arndt).
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatatie	De grafplaat werd speciaal voor het graf in de kerk gemaakt.
Bibliografie	Inventaris (1848), Ciselures nr. 2 Sint-Jacobserfgoed (1975), p. 32 V. VERMEERSCH (1976), nr. 326 en 468 F. VROMMAN (1986), p. 128 Grafstenen op papier (2003), p.

= fragm bewaard, te fragmentair?

Plaat Jacob Bave = slecht leesbaar

5. Andere objecten

Naam	Preekstoel
Inventaris	/
Situering	De preekstoel werd gemaakt tussen 1685 en 1689, mogelijk door de beeldhouwer Bonaventure de Lannoy, deken van het schrijnwerkersambacht in 1707, en timmerman Joos Vlaeminck.
Cultuurgoed omwille van	Wilsbestemming
Motivatie	De preekstoel werd aan de Sint-Jacobskerk geschonken door Jan Baptist Cobryse, burgemeester van het Brugse Vrije. Zijn ouders lagen begraven in de Sint-Lenaardskapel in de Brugse Sint-Jacobskerk.
Bibliografie	Inventaris (1848), Sculptures nr. 11 J. DE VINCENNES (1958), pp. 78-79 Sint-Jacobserfgoed (1975), pp. 89 F. VROMMAN (1986), p. 130 G. TAVERNIER (2015), nr. 2602

Naam	Retabelkast Sacramentskapel
Inventaris	/
Situering	De retabelkast achter het altaar van de H. Sacramentskapel werd ontworpen door Charles De Wulf omstreeks 1898.
Cultuurgoed omwille van	Ornamentele bestemming
Motivatie	Volgens een plan van architect Charles De Wulf werd de retabelkast speciaal voor de H. Sacramentskapel gemaakt, bij de herinrichting van de kapel op het einde van de 19de eeuw.
Bibliografie	/

De doopvont staat "los", is niet ingewerkt in de vloer. Geen info terug te vinden over de doopvont in de literatuur.

BIBLIOGRAFIE

M. DE DUITSCHÉ e.a., *Sint-Jacobs erfgoed Brugge* (Tentoonstellingscatalogus 1975)(verschillende artikels m.b.t. het erfgoed van de kerk)

K. DE FLOU, *St. Jacobskerk te Brugge. Grafchriften*, in: Biekorf, 1928, jg. 34, pp. 111-114

R. L. DE WULF-HEUS, W. EECKEMAN, R. DEMEULENAERE, *Grafchriften te Brugge, Deel 1, De Sint-Jacobskerk*, Brugge, 1982

J. D'HONDT e.a., *Grafstenen op papier. Grafchriftenverzamelingen in Brugse archieven en bibliotheken*, Brugge, 2003

P. DONCHE, *Het wapenkabinet Laurijn uit de Brugse St.-Jacobskerk*, in *Heraldicum Disputationes*, jg. 10, nr. 2, april-juni 2005, pp. 42-52

J. LAVAERT, *Het mystiek huwelijk van Kateline Daut, een bijdrage tot de iconografie van een koperen grafplaat in de Sint-Jacobskerk te Brugge*, in: Biekorf, 1983, jg. 83, nr. 4, pp. 394-412

W. ROMBOUTS, *Het oud archief van de kerkfabriek van Sint-Jacob te Brugge (XIIIde- XIXde eeuw)*, deel 1, Inventaris, Brussel, 1986

J. ROTSART, *De kapel van Colaert d'Ault in de Sint-Jacobskerk te Brugge*, in: Het Brugs Ommeland, 1963, afl. 1, pp. 21-34

J. ROTSART, *De kapel van de kuipers in de Sint-Jacobskerk te Brugge en het Praalgraf van Ferry de Gros*, in: Het Brugs Ommeland, 1964, jg. 4, pp. 39-58

J. ROTSART, *De obiits in de St. Jacobskerk te Brugge*, in: Het Brugs Ommeland, 1965, jg. 5, pp. 8-28

J. ROTSART, *Altaarmetamorphosen*, in: Het Brugs Ommeland, 1974, jg. 14, pp. 12-21

J. ROTSART, *Graven, grafchriften en jaargetijden in de St. Jacobskerk te Brugge*, in: Mededelingen voor het Brugs Ommeland, 1977, jg. 8 nr. 9 tot en met 1980, jg. 11, nr. 12

G. TAVERNIER, *De Oost- en West-Vlaamse voorouders van koningin Mathilde, aanzet tot een vooroudergeschiedenis*, 2015

J. VAN DEN MAAGDENBERG, *De culturele elite van de Brugse Sint-Jacobskerk (1456-1556) Een prosopografische studie op basis van de kunstwerken*, (onuitgegeven masterthesis UGENT, Vakgroep geschiedenis), 2016

V. VERMEERSCH, *Grafmonumenten voor 1578*, Brugge, 1976, 3dl.

A. VIAENE, *Wapenkabinet bij de uitvaart van de heer van Diksmuide 1568*, in: Biekorf, 1960, jg. 64, pp. 65-68